

УДК 001.102:027.021:316.77 (477); 141.7

М. О. Кириченко
кандидат педагогічних наук,
професор кафедри державної служби і менеджменту освіти,
перший проректор із науково-педагогічної та навчальної роботи
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти
Національної академії педагогічних наук України»,
член-кореспондент
Академії наук вищої освіти України

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИСОКОРОЗВИНЕНИХ КРАЇН ЗІ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Актуальність дослідження зарубіжного досвіду високорозвинених країн зі сталим розвитком інформаційно-інноваційного суспільства в умовах трансформації сучасної цивілізації не викликає сумнівів, оскільки ці країни – Японія, Південна Корея, Сінгапур, Китай, Арабські Емірати – здійснили стрибок до рівня високорозвинених завдяки інформаційно-інноваційному суспільству, інноваційному розвитку, антикризовим стратегіям, підвищенню ролі інтелектуального ресурсу науки, освіти, побудові інформаційно-інноваційної інфраструктури та тих модернізаційних перетворень, що сприяли виходу цих країн у лідери. «Побудова інформаційно-інноваційного суспільства дала змогу піднятися цим країнам і перетворитися на лідерів та на практиці удосконалити всі перетворення інноваційно-інформаційного характеру, в основі яких інформаційно-інноваційні перетворення як глобальна тенденція сучасного виміру, трансформаційним перетворенням», – відмічає Ф.П. Власенко [1, с. 208–217].

За останні десятиріччя багато видатних вчених – філософів, політологів, футурологів та інших – започаткували аналіз інформаційного суспільства (М. Маклюен, І. Масуда, Д. Делл, О. Тоффлер, М. Кастельс, К. Хіяші). До засновників даного наукового напрямку, які започаткували аналіз інформаційного суспільства, варто віднести З. Баумана, Д. Белла, Дж. Гелбрейта, Р. Дарендорфа, М. Кастельса, М. Маклюена, Дж. Нейсбіта, А. Портера, Р. Престуса, Ф. Фукуяму, Д. Еймора, А. Етціоні. Вони конституївали його соціально-культурний зміст, використання, апробацію, систематизували його наукові засади та специфіку країн. Сьогодні визріла наукова позиція щодо аналізу зарубіжного досвіду високорозвинених країн зі сталим розвитком інформаційно-інноваційного суспільства в умовах трансформації сучасної цивілізації. Зміст терміну розроблено японським вченим К. Хіяші, оскільки Японія виступила авангардом інформаційного суспільства, підготувавши «Білу книгу з інформаційного суспільства», а у 1972 р. А. Масудою було розроблено поєкт «План створення інформаційного суспільства». Вони систематизували використання даного терміну: 1) соціально-масове використання досягнень інформаційного суспільства; 2) специфічно-наукові засади інформаційного суспільства; 3) прагматичні виміри використання різноманітних моделей інформаційного суспільства. Значну роль у дослідженні інформаційного суспільства відіграли такі вчені, як В. Андрущенко, О. Данильян, О. Дзьобань, Д. Дубов, С. Жданенко, В. Воронкова, Ю. Калиновський, О. Кивлюк, В. Кремень, Є. Мануйлов, Н. Моїсєєв, О. Пруднікова, О. Пунченко, Д. Свиріденко, О. Соснін, А. Ярошенко. Нам імпоує концепція інформаційного суспільства К. Хіяші в Японії, оскільки Японія виступила в авангарді будівництва інформаційного суспільства, – це розкривається у дослідженнях В. Воронкової [2, с. 174–179].

Мета дослідження – концептуалізація зарубіжного досвіду високорозвинених країн зі сталим розвитком інформаційно-інноваційного суспільства в умовах трансформації сучасної цивілізації.

Цілі дослідження:

– виявити умови, за яких високо розвинуті країни здійснили стрибок із третього світу у перший;

– розкрити, що являє собою інформаційно-інноваційна система розвинених держав;

– розкрити проблеми інформаційно-інноваційного розвитку країн на сучасному етапі.

Суспільство варто назвати інформаційно-інноваційним, якщо воно: 1) сильне в інформаційних технологіях в інфраструктурі, виробництві і знаннях; 2) є відкритим суспільством чи громадянським суспільством, політично відкритим для глобальних процесів; 3) його економіка динамічна, тобто конкурентоспроможна на міжнародному рівні; 4) володіє виробничим бізнесом; 5) інформаційно-інноваційна. Центральними поняттями теорії інформаційно-інноваційного суспільства є інформаційно-інноваційна діяльність, інформаційно-інноваційна економіка, інформаційно-інноваційна інфраструктура, інформаційно-інноваційне виробництво, інформаційно-інноваційні технології. Згідно з проаналізованими джерелами, інформаційно-інноваційне суспільство характеризується певною сукупністю ознак, серед яких, у першу чергу, збільшення місця та ролі інновацій та знань у житті суспільства та особистості, поява в економіці принципово нових підходів використання інформаційно-комунікаційних технологій, використання інновацій як рушійної сили прогресу, провідна роль інформаційно-інноваційної культури як нового світогляду, нової людини, нового суспільства [3, с. 69–78].

Можемо виокремити такі підходи до побудови інформаційно-інноваційного типу суспільства зі сталим розвитком, в основі якого існування національної інформаційно-інноваційної структури: 1) американський, що виходить із національної інформаційної структури та побудови цифрово-інтернетівської економіки; 2) європейський – як визначення реального стану потреб суспільства, фактичний рівень конкуренції та національної інформаційної структури. Інформаційно-інноваційна система розвинених держав включає інформаційно-інноваційний клімат, інформаційно-інноваційне середовище та механізми їх функціонування. Вона створює можливість для інновацій і базується на використанні людиною внутрішніх ресурсів. Інформаційно-інноваційна система є системою розвитку, адже вона базується на прогресивних механізмах – стабілізації, адаптації та саморозвитку. Досвід високо розвинених країн упровадив вирішальним фактором економічного росту, покращення якості життя населення ефективну інноваційну систему розвитку науки і використання досягнень НТП [4, с. 16–25].

Інформаційно-інноваційна структура включає державну підтримку науки і малого бізнесу, антимонопольне законодавство, рівні умови конкуренції у кожному з компонентів НТП – фінансування, використання найновіших розробок, кадровий потенціал, проте в Україні у цих напрямках переважають руйнівні тенденції. Ефективна інформаційно-інноваційна політика – це зростання конкурентоспроможності, зайнятості, господарського росту і соціальної рівноваги, подолання економічної кризи на основі розвитку. Ефективність інформаційно-інноваційної системи зі сталим розвитком пов'язана із безпрецедентним інвестиційним кліматом, що сприяє притоку капіталовкладень та інновацій у вітчизняну економіку. При цьому ці два по-

токи – фінансовий і людський – не суперечать один одному. Нові технології і мета технології – результат використання інтелектуального потенціалу. Враховуючи значення інформаційно-інноваційної системи для розвитку на тривалу перспективу, варто зазначити, що критерії ефективності економічних реформ мають бути пов'язані з інноваціями; заходи щодо реформування економіки мають оцінюватись із позиції впливу на інформаційно-інноваційні процеси.

Для нашого дослідження вкрай актуальним є таке поняття, як матричний менеджмент. Неформальні горизонтальні структури інноваційного розвитку створюють разом із формальною ієрархічною структурою організацій матричну структуру циклу «дослідження-виробництво» (чи, коротко кажучи, «матрицю інновацій»). Управління інноваціями має потребу у матричному менеджменті, який намагається розірвати вертикальні бар'єри, поєднуючи підрозділи горизонтально. Узгодження членів організації у матриці інновацій є шляхом до адаптації та триумфу інновацій. У свою чергу, безперервне функціонування матриці інновацій забезпечує рух по «спіралі прогресу». Тому оцінка ефективності інформаційно-інноваційної системи країни має стати критерієм економічної політики і господарських реформ. Господарем високих технологій (і, зокрема, метатехнологій) може бути тільки той, хто послідовно реалізує цикли «дослідження-виробництво», що створюють безперервну спіраль прогресу [5, с. 24–34].

Усі високорозвинуті країни вибудовують спіраль прогресу, що дає змогу створювати власні високі технології і залучати технології конкурентів, відбудовувати і застосовувати на практиці найновіші досягнення світової науки. Високі технології і метатехнології інформаційно-інноваційного суспільства пов'язані з обробленням інформації, проте союз інформаційних технологій і промисловості не відбувся. Революція у розвитку інформаційно-інноваційних технологій призводить до протиріччя між цими двома секторами економіки. Це зумовлено відмінностями ресурсів у розвитку інформаційно-інноваційних технологій, пов'язаних із необмеженістю накопичення знань в умовах змін, з однієї сторони, та обмеженістю ресурсів, пов'язаних із межами росту, з іншої сторони. Спроба упровадження інформаційних технологій у виробництво морально старіє вже на стадії проектування, оскільки за цей період змінюється покоління комп'ютерів, програмне забезпечення, розширюється інформаційне поле. Упровадження нових технологій окупається тільки за умови збільшення об'єму продаж. Заради упровадження цих технологій необхідне підвищення кваліфікації персоналу, а, отже, підвищення оплати праці до рівня, прийнятого в інформаційних секторах економіки. Все це призвело до розриву між традиційними секторами економіки та інформаційним сектором, тому не відбулося зближення норм прибутку традиційного та інформаційного секторів інформаційного суспільства [6, с. 57–67].

Досвід високорозвинутих країн-технологічних лідерів свідчить, що шлях до добробуту країн лежить через розвиток науки і складних технологій до високого рівня, коли можливим стає масовий експорт наукоємної продукції. Держава має розподіляти національні ресурси так, щоб витрати на науку, освіту та технологічні розробки збільшувалися, стимулювати науково-технічну діяльність, регулювати науковий і технологічний розвиток, підтримувати конкурентоспроможність вітчизняної промисловості і міжнародну співпрацю. Саме державне регулювання якості продукції спрямоване на стимулювання нововведень. Наприклад, у Західній Європі була введена нова система регулювання стандартів і сертифікації продукції, згідно з якою строки випуску нової продукції не затягувалися, а істотно спрощувалась уся процедура. Національні інформаційно-інноваційні системи у країнах, що є лідерами технологічного розвитку, стимулюють нововведення за двома напрямками: 1) стимулювання розвитку власне інновацій; 2) підтримка розвитку інвестиційно непривабливих малих та середніх підприємств, які потребують підтримки держави, які не ма-

ють джерел інвестицій для нововведень, – це розкривається у роботі В. Мельник [7, с. 122–134].

Інформаційно-інноваційні технології – це засіб підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому і міжнародному ринках, фактор забезпечення зайнятості і соціальної рівноваги, покращення у системі міжнародного розподілу праці. Освоєння нових технологій підвищує конкурентоспроможність, дає змогу нарощувати об'єм виробництва і якість продукції, зменшує витрати, економить сировину та енергію. Нові технології на рівні підприємства чи організації мають призвести до істотного зростання продуктивності праці, політики економічного розвитку, оскільки конкурентоспроможність сприяє підвищенню інвестиційної привабливості. Прогресивні тенденції дають змогу прискорити НТП і процеси упровадження результатів наукових досліджень у виробництво та послуги, а також віддачу від інтелектуального потенціалу. Лише незначна кількість корпорацій із країн, що називають себе технологічними лідерами, отримують економічні результати у вигляді технологічної ренти за виробництво нових чи удосконалених послуг чи технологій. Певних результатів досягають країни-імітатори, що наближаються до рівня добробуту населення, рівня розвинутих країн. До них увійшли так звані «нові індустриальні країни» Азії та Латинської Америки, що сформували глобальне інформаційно-комунікативне суспільство, – вважає М. Максименюк [8, с. 266–278].

Нині високорозвинуті країни вступили в нову стадію, коли застосування високих технологій і прогресивний менеджмент не означають досягнення успіху у конкурентній боротьбі, тому що переможцями у ній є розробники та ті, що володіють метатехнологіями. Специфіка метатехнологій в тому, що будь-яка країна, що застосовує ці технології, стає автоматично неконкурентоспроможною щодо тієї країни, яка розробила ці технології, і певною мірою залежить від розробника. Класичним прикладом є те, що виробники інформаційних технологій диктують умови споживачам, а також потенційну можливість тотального й оперативного контролю за діяльністю їх користувачів. По суті, метатехнології дають змогу використовувати активне управління ефективною еволюцією на основі зміни оточуючого середовища. ТНК концентрують світовий прибуток у країнах, де створюються метатехнології. Поява метатехнологій ще раз підтвердила істину, що конкурентоспроможним і, отже, інвестиційно привабливим може бути тільки те підприємство чи організація, які реалізують цикли «дослідження-виробництво», що створюють безперервну «спіраль прогресу». У результаті підвищуються вимоги до науки зі сторони суспільства, викликані необхідністю вирішувати соціальні та інші проблеми науковими методами. І, навпаки, дослідники потребують інфраструктурного і законодавчого забезпечення нововведень, капіталоемних інформаційних систем, розвитку системи вищої освіти, мобільності науково-дослідницьких і професійних кадрів. Система розвитку підприємства, регіону чи країни можлива тільки на вбудованих механізмах адаптації і самоорганізації у всіх напрямках ефективної діяльності. Це, у свою чергу, вимагає глибокого концептуального опрацювання питань упровадження інформаційних систем і механізмів, що сприяють появі глобального інформаційного суспільства як нового соціального та економічного феномена ХХІ ст. [9, с. 5–14].

Вирішальним фактором стійкого розвитку інформаційно-інноваційної системи є успішний розвиток науки, освіти та техніки. Від рівня інноваційної активності в економіці та стану на світовому ринку наукоємної продукції безпосередньо залежить і національна безпека країни. Поки що більшість угод на світовому ринку здійснюють країни «великої сімки», які контролюють 60% виробництва і продаж. Інноваційна діяльність цих країн пов'язана з трансформацією ідей (результатів наукових досліджень і розробок чи інших науково-технічних досягнень) у технологічні інновації – нові чи удосконалені продукти чи послуги, упровадження їх на ринку; технологічні процеси чи способи виробництва (передачі) послуг, їх використання у практичній діяльності. Останні десятиріччя вітчиз-

няної економіки характеризуються невисокими масштабами інноваційної діяльності засобів, що виділяються на технологічні інновації у промисловості, яких не вистачає, дуже низькою є наукоємність виробництва. Загальний висновок – стійка низька віддача від інновацій та низький рівень сталого розвитку. Згідно з оцінками керівників самих виробництв, інноваціям заважають брак власних фінансових засобів, слабка фінансова підтримка з боку держави, висока вартість інновацій, високий економічний ризик та тривалі строки окупності нововведень. Серед факторів виробничого характеру найбільше занепокоєння викликає низький інноваційний потенціал підприємств, нестача інформації про нові технології, ринки збуту та можливості кооперування з науковими організаціями. Хвилею відтік кадрів, який розглядається як бар'єр, що істотно заважає упровадженню інновацій. Через сукупність вказаних причин щорічно зупиняються тисячі інноваційних проєктів [10, с. 21–30].

Основою інформаційно-інноваційного суспільства є інновація як результат функціонування циклу «дослідження–розробка–виробництво». Інновація пов'язана з властивою людині здатністю до творчої діяльності, тому інновації тісно пов'язані з людським капіталом і являють собою вкладення в людський капітал. Для інформаційно-інноваційного суспільства характерним є ряд структур і механізмів, відсутність і нерозвинутість яких призводить до технологічного відставання. Розрив між освітою, наукою та промисловістю покликаний ліквідувати венчури – організації, які здійснюють на свій страх і ризик розроблення інновацій для промисловості. Установи освіти і науки, а також венчури являють собою інноваційне середовище, що породжує інновації, що включають також університети, науково-дослідницькі установи, конструкторські бюро, венчурні та інші організації, що генерують інновації, пов'язані з інформаційно-інноваційними системами підприємств у контексті розвитку інформаційно-комунікативного менеджменту [11, с. 178–212].

Таким чином, доходимо висновку, що інформаційно-інноваційне середовище створюють наукогради, технополіси, зони високих технологій, наукові парки, інкубатори бізнесу, комунікаційно-інформаційні мережі, націлені на розповсюдження інновацій. Інноваційний потенціал організацій визначається вкладенням різного роду ресурсів в інновації і розвитком інноваційного середовища в суспільстві, на підприємствах та організаціях. Потрібне створення прогресивних механізмів функціонування інноваційного середовища – науки, освіти і венчурів. Інноваційний фінансовий механізм має зв'язати науку, яка фінансується з централізованих джерел, із підприємництвом, що дає змогу пов'язати суспільні і приватні інтереси, і практично реалізувати виробничі інновації. Цей механізм має свою специфіку у кожній із країн, що входять у число технологічних лідерів. У науці використовуються механізми координації досліджень і розробок, майже до створення постійно діючих науково-технічних ланцюгів, стратегічних науково-виробничих альянсів, лабораторій без меж, об'єднані із науково-технічних інтересів. Одним із важливих типів венчурів є інноваційний фонд, що займається комерціалізацією інтелектуальної власності і здійсненням послуг у цій сфері. Чим вищою є ефективність інноваційної системи господарюючого суб'єкта, тим вищими є темпи її економічного росту. Інноваційний потенціал визначається вкладеннями різного роду ресурсів в інновації та розвитком інноваційного середовища на підприємстві, організації, суспільстві. Рушійною силою інновацій є конкуренція, яка створює дійсні стимули до інновацій, тому слід долати всі обмеження конкуренції. Основним агентом інноваційного прогресу є підприємство, яке бере участь у різних формах науково-промислової кооперації. Інноваційна привабливість пов'язана з розвитком науки та високих технологій, інвестиціями в людський капітал, збереженням інтелектуального потенціалу нації [12, с. 164–176].

Безперечно, держави, які нині не приділяють достатньої уваги інноваційній привабливості, у найближчому майбутньому безнадійно відстануть в економічному розвитку. Необхідне сприяння становленню інноваційного середовища –

нових форм підприємництва, що забезпечують можливість зрощення наукової і виробничої діяльності, таких як наукові парки, технополіси, інкубатори бізнесу та інші форми вечурного підприємництва. Інфраструктура, що забезпечує поширення науково-дослідницьких проєктів та ідей, досить різноманітна: це наукові парки, демонстраційні центри, агентства з передачі технологій, інформаційні мережі. Малі і середні підприємства входять у різного роду клуби, метою яких є інформаційне забезпечення і технологічне консультування, надання дотацій і субсидій на цілі, пов'язані з упровадженням передових технологій. Наприклад, Японія перетворила ефективне управління науково-технічною і технологічною інформацією на важливу стратегічну перевагу. У США здійснюється ряд урядових програм, що реалізуються спільно із приватним сектором із розвитку і використання інформаційного потенціалу. В Європейському Союзі здійснюється інформаційна програма для бізнесу «Імпакт» та «Інфо-2000», кожна з яких націлена на розвиток інформаційного ринку в Європі та його використання з метою підвищення конкурентоспроможності європейської промисловості [13, с. 22–226].

Практичними рекомендаціями є такі:

- розроблення на державному рівні в Україні програми побудови інформаційно-інноваційного суспільства з інтелектуальним розвитком, в основі якого соціально-економічні механізми еволюції країни;
- розвиток науки, освіти, культури, націлених на піднесення людського ресурсу, які є конкурентоспроможними для досягнення сталого розвитку;
- вироблення ділових механізмів – капіталу, партнерства і конкуренції та адаптивного управління еволюцією з метою досягнення стрибка із «третього у перший світ» та шляхи досягнення сталого розвитку з метою забезпечення конкурентоспроможності держави та її інформаційно-інноваційного суспільства;
- вироблення нового світогляду, нової людини та нового суспільства як основи інформаційно-інноваційного типу соціуму та подолання загроз, пов'язаних з інформаційно-комунікаційною діяльністю.

Література

1. Власенко Ф.П. Віртуальна реальність як простір соціалізації індивіда / Ф.П. Власенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА, 2014. – Вип. 56. – С. 208–217.
2. Воронкова В.Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства / В.Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : Вид-во «Гілея», 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174–179.
3. Воронкова В.Г. Формирование нового мировоззрения, нового человека, нового общества будущего / В.Г. Воронкова // Антропологічні виміри філософських досліджень. – Дніпропетровськ, 2013. – № 3. – С. 69–78.
4. Данильян О.Г. Інформаційне суспільство: морально-етичний дискурс / О.Г. Данильян // Інформація і право. – 2014. – № 1 (10). – С. 16–25.
5. Дзьобань О.П., Соснін О.В. Інформаційна безпека: нові виміри загроз, пов'язаних із інформаційно-комунікаційною діяльністю / О.П. Дзьобань, О.В. Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА. – 2015. – Вип. 61. – С. 24–34.
6. Кириченко М.О. Інформаційно-семіотичні виміри інформації як головного тренду інформаційного суспільства / М.О. Кириченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА. – 2017. – Вип. 68. – С. 57–67.
7. Мельник В.В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку / В.В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА. – 2012. – Вип. 49. – С. 122–134.
8. Максименюк М.Ю. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / М.Ю. Максименюк // Гуманітарний вісник Запорізької

державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА. – 2016. – Вип. 66. – С. 266–278.

9. Пожув В.І. Глобальне інформаційне суспільство як новий соціальний та економічний феномен ХХІ століття / В.І. Пожув // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА. – 2013. – Вип. 52. – С. 5–14.

10. Пунченко О.П., Лазаревич А.А. Інформатизація як засіб репрезентації інформаційних ресурсів суспільства / О.П. Пунченко, А.А. Лазаревич // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА. – 2015. – Вип. 63. – С. 21–30.

11. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О., Максименюк М.Ю. Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний та вітчизняний досвід: навч. посіб. / О.В. Соснін, В.Г. Воронкова, В.О. Нікітенко, М.Ю. Максименюк. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 316 с.

12. Соснін О.В. Проблеми зростаючої ролі інформаційно-комунікативної функції держави в умовах інформаційного суспільства та шляхи їх вирішення / О.В. Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : ЗДІА, 2016. – № 65. – С. 164–176.

13. Старжинский В.П., Цепкало В.В. На пути к обществу инноваций / В.П. Старжинский, В.В. Цепкало. – Минск : РИВШ, 2016. – 446 с.

Анотація

Кириченко М. О. Зарубіжний досвід високорозвинених країн зі сталим розвитком інформаційно-інноваційного суспільства в умовах трансформації сучасної цивілізації. – Стаття.

У статті представлено концептуалізацію зарубіжного досвіду високорозвинених країн зі сталим розвитком інформаційно-інноваційного суспільства в умовах трансформації сучасної цивілізації. Актуальність теми – виявлення умов, за яких високорозвинені країни здійснили стрибок із третього світу у перший. Вони досягли рівня високорозвинених завдяки інформаційно-інноваційному суспільству, інноваційному розвитку, антикризовим стратегіям, підвищенню ролі інтелектуального ресурсу науки, освіти, побудови інформаційно-інноваційної інфраструктури та модернізаційних перетворень. Цілі дослідження – виявити умови, за яких високорозвинуті країни здійснили стрибок із третього світу у перший, розкрити, що являє собою інформаційно-інноваційна система розвинених держав, подати аналіз проблем інформаційно-інноваційного розвитку країн на сучасному етапі та шляхи їх подолання. Методологія – метод системного аналізу, що дав змогу привести все в систему та знайти шляхи досягнення ефективних рівнів інформаційно-інноваційного суспільства. Наукова новизна дослідження – в аналізі нового феномена інформаційно-інноваційного суспільства, що є достатньо складним динамічним процесом. Зрештою розвиток інформаційно-інноваційного суспільства зі сталим розвитком є основою конкурентоспроможності високорозвинених країн, в основі яких лежить розвиток науки та освіти.

Ключові слова: інформаційно-інноваційне суспільство, матриця інновацій, управління інноваціями, інформаційно-інноваційні технології, метатехнології, сталий розвиток.

Аннотация

Кириченко Н. А. Зарубежный опыт высокоразвитых стран с устойчивым развитием информационно-инновационного общества в условиях трансформации современной цивилизации. – Статья.

В статье представлена концептуализация зарубежного опыта высокоразвитых стран с устойчивым развитием ин-

формационно-цивилизационного общества в условиях трансформации современной цивилизации. Актуальность темы состоит в выявлении условий, при которых высокоразвитые страны осуществили прыжок из «третьего мира в первый». Они достигли уровня высокоразвитых благодаря информационно-цивилизационному обществу, инновационному развитию, антикризисным стратегиям, повышению роли интеллектуального ресурса науки, образования, строительства информационно-инновационной инфраструктуры и модернизационных превращений. Цели исследования – выявить условия, при которых высокоразвитые страны осуществили стрибок с третьего мира в первый, раскрыть, что представляет собой информационно-инновационная система развитых государств, дать анализ проблем информационно-инновационного развития стран на современном этапе и пути их преодоления. Использован метод системного анализа, который позволил привести все в систему и найти пути достижения эффективных уровней информационно-инновационного общества. Научная новизна – в анализе нового феномена информационно-инновационного общества, который является достаточно сложным динамическим процессом. Выводы: развитие информационно-инновационного общества с устойчивым развитием является основой высококонкурентоспособности высокоразвитых стран, в основе которых развитие науки и образования.

Ключевые слова: информационно-инновационное общество, матрица инноваций, управление инновациями, информационно-инновационные технологии, метатехнологии, устойчивое развитие.

Summary

Kyrychenko M. A. Foreign experience of highly developed countries with sustainable development of the information society in term of modern civilization transformation. – Article.

The conceptualization of international experience of developed countries with sustainable development and innovative information society in transformation of modern civilization is shown in the article. Actuality of the topic is in identifying of conditions under which the advanced countries have made the leap from the third world to the first. They have reached a highly innovative level thanks to the information society, innovation development, crisis strategies, enhancing the role of intellectual resources of science, education, information and innovation infrastructure and modernization reforms. Objectives of the study are to identify the conditions under which highly developed countries have made a leap from third world to first; disclose that information represents an innovative system of the developed countries; to give the analysis of the problems of information and innovative development at the present stage and show the ways how to overcome them. Used methodology is a system analysis method that allowed to bring everything in and to find ways to achieve effective levels of information and innovative society. The scientific novelty of the study is to analyze the phenomenon of new information and innovative society, which is a complicated dynamic process. Conclusion is that the development of information and innovative society with sustainable development is the basis of highly competitiveness of developed countries, based on the development of science and education.

Key words: information and innovative society, matrix innovation, management innovation, information and innovative technologies, metatechnologies, sustainable development.